

**Interná smernica k prevencii a riešeniu šikanovania
žiakov
Základnej školy Trieda SNP 20
v Banskej Bystrici**

Dátum účinnosti od: 1.9.2018				
	Funkcia	Meno	Dátum	Podpis
Vypracoval:	Sociálny pedagóg	Mgr. Janka Trvalová	10.09.2018	
Schválil:	riaditeľka školy	PaedDr. Jarmila Buková	11.09.2018	
Prerokované a odsúhlasené Pedagogickou radou			11.09.2018	
Prerokované a odsúhlasené Radou školy				

Interná smernica k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov je vypracovaná v súlade so Smernicou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach, ktorá nadobudla účinnosť 1. septembra 2018.

Čl. 1

Charakteristika šikanovania

1. Pod pojmom šikanovanie rozumieme :

- a) správanie žiaka, ktorého úmyslom je ublíženie, ohrozenie alebo zastrašenie iného žiaka alebo,
- b) úmyselný spravidla opakovaný útok voči žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa z rôznych dôvodov nevedia alebo nemôžu účinne brániť.

Čl. 2

Podstatné znaky šikanovania

1. Podstatou šikanovania je :

- a) úmysel ublížiť druhému fyzicky alebo psychicky,
- b) agresia jedného žiaka alebo skupiny žiakov,
- c) prevaha agresora alebo skupiny agresorov nad obeťou.

2. Typy agresorov :

- a) hrubý, impulzívny, s problémami v správaní, často krát s narušeným vzťahom k autorite, môže byť zapojený do skupiny páchajúcich trestnú činnosť,
- b) veľmi slušný, niekedy so sadistickými tendenciami,
- c) optimistický, triedny „humorista“, dobrodružný, sebavedomý, často obľúbený a vplyvný.

3. Typy obetí:

- a) pasívny, neistý a úzkostlivý, nie je schopný sa brániť,
- b) provokatér, ktorý sa deťom posmieva, ak na neho niekto zaútočí, bráni sa,
- c) kombinovaný –v niektorých situáciách agresor, inokedy obeť.

4. Rozpoznanie obete šikanovania:

- žiak je smutný, vystrašený, neistý,
- žiak, je otvorene prehliadaný, odmietaný a izolovaný,
- žiak cez prestávky, pred vyučovaním alebo po škole vyhľadáva učiteľovu prítomnosť,
- vyhľadáva bezpečnú cestu zo školy, pripája sa k dospelým, vyčkáva kým všetci spolužiaci odídu,
- žiak sa vyhýba škole, nechce chodiť do školy, môže mať veľa vymeškaných hodín,
- žiak sa vyhovára, že stráca veci, peniaze,
- žiak zmenil svoje správanie,
- zhoršil sa mu prospech, na vyučovaní je nesústredený, trápi sa- žiak má modriny, škrabance, ktoré nevie vysvetliť,
- žiak má zničené, znečistené, prípadne rozhádzané veci,
- žiak má znečistený, poškodený odev,

- žiak sa neustále na niečo vyhovára, zatajuje,
- pred odchodom do školy, ho často pobolieva hlava, brucho.

Čl. 3

Formy prejavu šikanovania

1. Šikanovanie sa môže prejavovať:

- a) v priamej forme, najmä fyzickými útokmi, urážaním, nadávkami, posmechom, zosmiešnením, príkazmi agresora vykonať určitú vec proti vôli obete, odcudzením vecí, vyhrážaním, zastrašovaním, vydieraním, zneužitím osobných údajov, fotografií, šírením nepravdivých informácií alebo kyberšikanovaním ,

Kyberšikanovanie je priama forma šikanovania, pri ktorej ide o zneužitie informačno – komunikačných technológií (telefónu, tabletu, internetu a sociálnych sietí) na úmyselné ohrozenie, ublíženie alebo zastrašovanie, pričom sa často vyskytuje v spojení s inými formami šikanovania.

Znaky kyberšikanovania sú :

- sociálna prevaha alebo psychická prevaha agresora, nie je nutná fyzická prevaha,
  - agresor vystupuje často anonymne,
  - útok nevyžaduje fyzický kontakt agresora a obete,
  - agresor spravidla nevidí priamu emocionálnu reakciu obete na útok s ohľadom na anonymitu a odstup, ktoré informačno –komunikačné technológie umožňujú,
  - útoky sa šíria prostredníctvom internetu podstatne rýchlejšie ako inými spôsobmi,
  - útoky sú prístupné veľkému množstvu osôb,
  - agresor je schopný uskutočniť útok z rôznych miest,
  - útoky môžu mať dlhšie trvanie v čase,
  - obeť nemusí o napadnutie dlhšiu dobu vedieť,
  - obeť nemusí byť schopná identifikovať agresora,
  - zverejnené informácie, fotografie a audiozáznamy a videozáznamy môže byť náročné odstrániť z internetu.
- b) v nepriamej forme, najmä prehliadaním, ignorovaním, zámerným vyčleňovaním z kolektívu alebo nedobrovoľným vystavovaním agresívnym situáciám

Čl. 4

Priestupková a trestnoprávna zodpovednosť

1. Šikanovanie môže naplňať skutkovú podstatu priestupku alebo trestného činu.
2. Šikanovanie môže naplňať skutkovú podstatu priestupku:
  - a) proti občianskemu spolunažívaniu,
  - b) proti majetku.
    - 2.1. Za priestupky je zodpovedný, ten kto dovŕšil 15 rokov v čase spáchania priestupku a neprekročil 18 rokov svojho veku.
3. Šikanovanie môže naplňať skutkovú podstatu trestného činu. Žiak, ktorý je agresorom, môže byť trestne stíhaný najmä za trestný čin :

- a) ublíženia na zdraví,
- b) obmedzovania osobnej slobody,
- c) lúpeže,
- d) vydierania,
- e) hrubého nátlaku,
- f) nátlaku,
- g) porušovania domovej slobody,
- h) sexuálneho násillia,
- i) sexuálneho zneužívania,
- j) krádeže,
- k) neoprávneného užívania cudzej veci,
- l) poškodzovania cudzej veci,
- m) nebezpečného vyhrážania sa,
- n) nebezpečného prenasledovania,
- o) výroby detskej pornografie,
- p) rozširovania detskej pornografie,
- q) prechovávanlia detskej pornografie a účasť na detskom pornografickom predstavení,
- r) ohovárania.

3.1. Trestná zodpovednosť fyzickej osoby je v Trestnom zákone stanovená vekovou hranicou 14 rokov. Za páchatel'a trestného činu sa považuje žiak, ktorý trestný čin spáchal sám. Ak bol trestný čin spáchaný skupinou žiakov jedná sa o spolupáchateľstvo.

4. Skutočnosť, že fyzická osoba nie je trestne zodpovedná z dôvodu nízkeho veku nie je prekážkou na podanie žaloby vo veci náhrady škody, ktorú žiak spôsobil na majetku, alebo vo veci náhrady ujmy, ktorú žiak spôsobil na zdraví.

Zákonný zástupca žiaka a žiak zodpovedajú za škodu spoločne a nerozhodne.

5. Pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec, ktorému je známy prípad šikanovania a neprijme žiadne opatrenie, môže byť stíhaný najmä za trestný čin:
- a) neprekazenia trestného činu,
  - b) neoznámenia trestného činu,
  - c) ublíženia na zdraví.

Čl. 5 Prevencia šikanovania

1. Prevencia šikanovania sa zabezpečuje najmä formou:

- a) súčasťi výchovno-vzdelávacieho procesu vrátane pozitívneho vplyvu osobnosti pedagogického a odborného zamestnanca v rámci každodenného vyučovania, obsahového zamerania a didaktiky predmetov a prierezových tém (osobný a sociálny rozvoj, mediálna výchova, multikultúrna výchova, ochrana života a zdravia, výchova a vzdelávanie k ľudským právam, výchova k občianstvu, boj proti extrémizmu a výchova k manželstvu a rodičovstvu).
- b) súťaží, hier, prednášok, diskusií organizovaných školou, alebo inými relevantnými subjektmi.

2. Riaditeľ školy, sociálny pedagóg - koordinátor prevencie a triedny učiteľ priebežne informujú zákonných zástupcov a osoby, ktoré sa na základe rozhodnutia súdu osobne starajú o žiaka o preventívnych činnostiach školy.
3. Pri realizácii preventívnych činností školy sa dbá na efektivitu týchto činností. Za efektívnu stratégiu v príslušnej oblasti sa nepovažujú jednorazové činnosti, kultúrne podujatia, moralizovanie a zastrasovanie. Navrhované preventívne činnosti školy je potrebné vopred preveriť s cieľom predísť nežiaducemu vplyvu neodborných činností, škodlivému vplyvu kultov, siekt a extrémistických organizácií na žiakov. Spolupracuje najmä s odbornými zamestnancami CPPPaP v Banskej Bystrici.
4. Žiaci, zákonní zástupcovia, zamestnanci školy, osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa a zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu sú oboznámení s podstatou, formami a nebezpečnými dôsledkami šikanovania v školskom poriadku.
5. Pri príprave a realizácii systémových aktivít školy v oblasti prevencie šikanovania sa najmä :
  - a) vytvára pozitívne prostredie v škole,
  - b) podporuje prosociálne správanie a vzťahy detí,
  - c) v školskom poriadku sa určujú pravidlá správania sa vrátane sankcií za ich porušovanie a podmienky používania informačno-komunikačných technológií v priestoroch školy,
6. Škola zabezpečuje zvýšený dozor pedagogických zamestnancov cez prestávky, pred začiatkom vyučovania, po jeho skončení a v čase mimo vyučovania v priestoroch, kde by mohlo dochádzať k šikanovaniu (WC, šatne, školská jedáleň ap.)

Čl.6

Postup v prípade zistenia šikanovania

Ak sa v priestoroch budovy počas školského vyučovania , počas konania školských akcií, na športoviskách zistí prípad šikanovania, je každý zamestnanec školy, pedagogický ale aj nepedagogický, povinný postupovať podľa nasledujúcich krokov :

1. Zamestnanec, ktorý zistí šikanovanie , zabezpečí bezodkladnú pomoc a ochranu obeti a informuje o danej situácii triedneho učiteľa.
  2. Triedny učiteľ informuje riaditeľa a sociálneho pedagóga.
  3. Sociálny pedagóg spolu s iným pedagogickým zamestnancom školy bezodkladne preverí prípad šikanovania:
    - a) Individuálne a postupne sa porozprávajú najskôr so všetkými žiakmi v triede (svedkami). Výpovede zapíše a zosumarizuje dokumentáciu a dôkazy.
    - b) Následne vykonajú individuálne rozhovory s agresorom , alebo agresormi. Dôležité je zabezpečiť ich izoláciu, aby sa nemohli dohodnúť na spoločnej výpovedi. Možnosť využitia dôkazov, ale nikdy neprezradiť ich zdroj. Výpovede sa zapísať.
    - c) Vykonajú individuálny rozhovor s obeťou. Výpoveď zapísať.
- Zápisnica obsahuje opis zistenej skutočnosti, výpovede obete, svedkov a agresora a navrhnú sa ďalšie kroky na riešenie prípadu.

Počas preverovania šikanovania izolujeme agresora od obete a svedkov.

4. Sociálny pedagóg pozve zákonných zástupcov žiakov na pohovor. Pohovoru sa zúčastní aj triedny učiteľ. Z pohovorov sa napíšu zápisnice. Zákonných zástupcov agresorov sa snažiť získať na pomoc pri riešení prípadu, informovať ich o trestnoprávnej a priestupkovej zodpovednosti.
5. Riaditeľka školy na základe písomného uzavretia prípadu, , navrhnutých opatrení na riešenie situácie , vyjadrenie dotknutých žiakov a ich zákonných zástupcov rozhodne o ďalšom postupe, ktorý bude v súlade so Školským poriadkom a Internou smernicou o prevencii a riešení šikanovania a v súlade s príslušnými zákonmi (Trestný zákon , Zákon o priestupkoch).
6. Pri vyšetrovaní šikanovania až do jeho úplného vyšetrenia sa dbá na zachovanie dôvernosti informácií. Pri úniku dôležitých informácií a následnom vzniku ďalších negatívnych javov, ktoré budú zabraňovať v úplnom vyšetrení prípadu, alebo povedú k prehĺbeniu šikany a k ohrozeniu obete alebo svedkov, trestnoprávnu zodpovednosť preberá aj osoba, od ktorej informácie unikli.

Čl. 7

Metódy riešenia šikanovania

1. Pri zisťovaní a preverovaní šikanovania sa :
  - a) zabezpečí bezodkladná pomoc obetiam a ochrana obetí,
  - b) zabezpečí dozor v triede, kde sa prejavuje šikanovanie,
  - c) vykonávajú opatrenia na zabránenie novej krivej výpovede agresora jeho izoláciou počas preverovania šikanovania,
  - d) preveruje šikanovanie bezodkladne v čase, keď agresor nie je ešte dohodnutý na spoločnej výpovedi s obeťou, svedkami alebo inými osobami, ktoré na šikanovanie upozornili,
  - e) zabezpečí, aby obeť nebola konfrontovaná s agresorom,
  - f) zabezpečí zistenie vhodných svedkov a uskutočnenie individuálnych rozhovorov alebo konfrontačných rozhovorov so svedkami,
  - g) uchovávať dôkazy pri podozrení na kyberšikanovanie v spolupráci s koordinátorom informatizácie alebo externým expertom,
  - h) kontaktujú vo vzťahu k obeti, agresorovi a svedkovi šikanovania
    - zákonní zástupcovia,
    - osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa,
    - zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu,
    - zariadenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, v ktorom je žiak umiestnený,
  - i) kontaktuje CPPPaP Banská Bystrica,
  - j) zabezpečí použitie anonymnej dotazníkovej metódy,
  - k) vedú písomné záznamy o riešení jednotlivých prípadov šikanovania,
  - l) zabezpečí pri rozhovoroch prítomnosť najmenej dvoch pedagogických zamestnancov, alebo odborných zamestnancov,
  - m) ohlasuje príslušným útvarom Policajného zboru podozrenie zo spáchania priestupku alebo trestného činu. V prípade podozrenia na spáchanie trestného činu sa uvedené ohlasuje orgánom činným v trestnom konaní (policajtovi, prokurátorovi) . V prípade

podozrenia na spáchanie priestupku sa uvedené ohlasuje príslušnému okresnému úradu.

Čl.8

Opatrenia na riešenie šikanovania

1. Opatreniami na riešenie šikanovania pre obetu, jej zákonných zástupcov, osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa a zariadenie, v ktorom je obeť umiestnená na základe rozhodnutia súdu sú najmä:
  - a) odporúčanie vyhľadať individuálnu odbornú starostlivosť pre obeť (psychológa, resp. psychiatra, odborný zamestnanec CPPPaP,.....)
  - b) zabezpečenie skupinového intervenčného programu pre triedu - CPPPaP,
  - c) zaistenie bezpečia obete,
  - d) poskytnutie , resp. sprostredkovanie poradenstva zákonnému zástupcovi, osobe, ktorá sa osobne stará o dieťa , alebo zariadeniu, v ktorom, je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu.
2. Opatreniami na riešenie šikanovania pre agresora a jeho zákonných zástupcov, osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa a zariadenie, v ktorom je agresor umiestnený na základe rozhodnutia súdu sú najmä:
  - a) odporúčanie zákonným zástupcom agresora vyhľadať odbornú starostlivosť CPPPaP,
  - b) preloženie agresora do inej triedy , ak je agresor schopný stále ohrozovať svoje okolie,
  - c) uloženie opatrenia vo výchove v zmysle platného školského poriadku (napomenutie a pokarhanie triednym učiteľom, pokarhanie riaditeľom školy, znížená známka zo správania.
3. Ak žiak svojim správaním a agresivitou ohrozuje bezpečnosť a zdravie ostatných žiakov, pedagogických zamestnancov, odborných zamestnancov škola použije ochranné opatrenie, ktorým je okamžité vylúčenie žiaka z výchovy a vzdelávania, umiestnením žiaka – agresora do samostatnej miestnosti za prítomnosti pedagogického zamestnanca a bezodkladne sa privolá zákonný zástupca, alebo osoba, ktorá sa o dieťa osobne stará na základe rozhodnutia súdu, v prípade potreby zdravotná pomoc a Policajný zbor.
4. Pedagogický zamestnanec, alebo odborný zamestnanec je povinný šikanovanie alebo podozrenie zo šikanovania medzi žiakmi bezodkladne riešiť a každej jeho obeti poskytnúť pomoc.

Čl. 9

Spolupráca školy s orgánmi činnými v trestnom konaní a orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

1. Riaditeľ školy je povinný oznámiť orgánom činným v trestnom konaní podozrenie, že žiak sa dopustil :
  - a) šikanovania,
  - b) opakovane páchal priestupky uvedené v Čl. 4, ods. 2 alebo sa dopustil spáchania trestného činu uvedeného v Čl. 4, ods. 3 v súvislosti so šikanovaním.
2. Riaditeľ školy je povinný orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately oznámiť:
  - a) podozrenie, že žiak sa dopustil priestupku, resp. spáchania trestného činu,
  - b) skutočnosti, ktoré ohrozujú obeť, agresora alebo svedkov,
  - c) prijaté opatrenia.

Čl. 10

Spolupráca školy so zákonnými zástupcami žiakov, osobami, ktoré, sa osobne starajú o dieťa alebo zariadením, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu.

1. Pri podozrení na šikanovanie žiaka spolupracuje škola s rodinou obete a s rodinou agresora.
2. Pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci dbajú pri rozhovore so zákonnými zástupcami obete, agresora alebo svedka najmä na zachovanie dôvernosti informácií.
3. Riaditeľ školy môže odporučiť zákonným zástupcom agresora a osobám, ktoré sa osobne starajú o dieťa alebo zariadeniu, v ktorom je umiestnený na základe rozhodnutia súdu, umiestniť agresora na dobrovoľný diagnostický pobyt do diagnostického centra alebo do liečebno – výchovného sanatória.
4. O úkonoch podľa tohto článku osoba poverená riaditeľom školy vyhotovuje zápis, z ktorého po jednom vyhotovení poskytne každej zo zúčastnených osôb.

Čl. 10

Záverečné ustanovenia

1. S Internou smernicou k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov boli oboznámení všetci pedagogickí a odborní zamestnanci školy.
2. S touto smernicou budú oboznámení zákonní zástupcovia žiakov na triednych rodičovských schôdkach.
3. Smernica bude zverejnená na webovej stránke školy
4. Smernica nadobúda účinnosť 12.09.2018 a platí až do odvolania.

PaedDr. Jarmila Buková
štatutárny orgán